

ЗМІСТ

Райдуга навколо сонця.....	3
Життя, смерть та кохання	
Ліжко на двох.....	179
П'ять хвилин до.....	185
Анонімний клуб щасливих людей.....	189
Між душею та тілом.....	200
Не читати дітям, або Ніч перед Гелловіном.....	209
Остання міся.....	212
Пацієнт № чотири-п'ять-нуль.....	218
Поговори зі мною.....	227
Я назву тебе Муською.....	234
Чіповані.....	238
Один день.....	247
Кохання не вмирає вночі.....	255

Райдуга навколо сонця

— Будь ти проклятий, новий дню, — прошепотів. Він боявся, що настане мить, коли бажання померти буде сильнішим за бажання жити. Вона настала. І з цим йому доведеться щось робити. Він не знав, скільки часу плаває у відкритому морі. Але цей день мав стати останнім. Марк підняв руки, щоб вислизнути з камери. Але як би високо не здіймав рук, нічого не вдавалося: за час плавання тіло розбухло від води, здавалося, він навечно застряг.

— Я просто хочу померти, — говорив Марк камері, але вона мовчала.

Чоловік розумів, що померти від виснаження — найгірше, що могло трапитись у житті.

— Якщо ти так... — Марк роззявив рота і хотів прокусити камеру, але безрезультатно: зуби ковзали гумовою поверхнею, доки не зачепилися за шов. Він щосили стиснув щелепу, але на камері не було й сліду. Сили покидали його.

«Що я зробив не так, щоб заслужити таку смерть?» — розмірковував Марк. Він перебирав варіанти в голові, як можна прискорити смерть, але нічого пухлякого на думку не спадало. Раптом під ним щось пропливло. Марк відчув потік води від плавників. Він був упевнений, що це величезна голодна акула, яка шукає їжу. Марк був готовий стати обідом для хижака, тільки щоб не чекати на смерть на цій камері. Він подивився в небо і тихо прошепотів:

— Дякую.

Заплющив очі й приготувався до атаки...

Червоний «Лексус» швидко мчав по шосе, водій був у гарному настрої, адже угода, на яку він їхав, дуже важлива для нього і його компанії. Марк, так звали кермувальника, успадкував від батька майже збанкрутілу компанію. Він багато працював, щоб вивести фірму з кризи й увійти до трійки лідерів.

Рух ущільнювався, і Марк знизив швидкість. Найбільше він боявся потрапити в затор і спізнитися на зустріч. Саме тому довелося виїхати значно раніше. Він слухав улюблену радіохвилю і подумки перебирав умови майбутньої угоди. Позаду загула сирена пожежної машини. Марк побачив у дзеркалі заднього виду, що авто з вогнеборцями їде його смугою. Він, увімкнувши поворот, обережно звільнив дорогу.

— Так, у когось робота почалася ще раніше, — зауважив Марк. Пожежна обігнала його автомобіль, але далі сповільнилася, бо інші водії не поспішали її пропускати. — От козли... Поступіться дорогою! — вигукнув Марк. Його завжди дратували такі нахаби.

Звук сирени потроху віддалявся, а згодом і зовсім розчинився в міському шумі. Хвилин за п'ятнадцять «Лексус» підїхав на стоянку до скляного бізнес-центру. Місце для паркування було легко знайти, тож Марк поставив машину якнайближче до головного входу. Коли діставав із сусіднього сидіння шкіряний портфель, то побачив у дворі поблизу миготливі вогники. Пожежна машина стояла біля припаркованих автомобілів, які перекрыли їй дорогу. Довгий шланг від неї тягнувся за ріг сусіднього будинку. Марк був у піднесеному настрої, адже навіть Світлана, його дівчина, прочитала в гороскопі, що сьогодні відбудеться подія, яка змінить життя на краще. А що може бути кращим за вигідну угоду? Марк глянув на годинник: до зустрічі залишалось двадцять вісім хвилин. Потім роззирнувся навсібіч. Місто наче вимерло. Ніхто не проїжджав повз, жодної метушні. Немов настав постапокаліптичний період. Де роззяви, які дивляться на пожежі? Де ще пожежні машини?

«Напевно, навчальна тривога, — подумав Марк. Він уже ступив кілька кроків у бік офісу, та одна думка його зупинила: а раптом у когось біда?

— Добре, тільки гляну, а потім — до офісу, — пробуркотів Марк собі під носа. Що ближче підходив до будинку, то більше відчував дим. Це був специфічний запах, який нагадував підгорілу проводку. Марк зазирнув за ріг. Він не побачив ані роззяв, ані яскравого полум'я. Лише сірий дим, який валив з підвалу, і один пожежник, який розмовляв телефоном.

Раптом двері під'їзду розчахнулися, випустивши назовні хмару їдконого диму та двох пожежників у кисневих масках, що тягли попід руки непритомну літню жінку. Опинившись на безпечній відстані, вони поклали її на асфальт і почали приводити до тями. Марк зрозумів, що ситуація серйозна. Він швидко закинув портфель за спину і поспішив до пожежників.

— А «швидку» викликали? — наблизившись, запитав Марк.

— Так, уже їде. Але на проспекті затор, — сухо відповів пожежник.

Раптом жінка поворухнулася і повільно розплющила очі. Вона хотіла щось сказати, але рятувальник надягнув їй кисневу маску й повідомив:

— Ви отруїлися чадним газом. Дихайте тільки через маску. Скоро приїде «швидка» і забере вас.

— Ви зможете наглянути за нею? — запитав пожежник у Марка.

— Так, звісно, — відповів той.

Жінка глибоко дихала, не розплющуючи очей. Вона зібралася із силами й потягнула Марка за рукав, намагаючись щось сказати. Але через маску шепіт був не зрозумілий.

— Дихайте, дихайте! Вам скоро стане легше!

Але жінка гарячково продовжувала смикати Марка.

— Ви щось хочете сказати?

Жінка кивнула. Марк обережно зняв маску. Губи постраждалої заворушилися. Марк нахилився ближче.

— Перший під'їзд... коридором третя кімната праворуч... там онучка Настя...

Марка охопив жах. Здавалося, це відбувається не з ним. Можливо, якась підстава, а може, розіграш партнерів. Перевіряють так, чи варто з ним працювати. Він роззирнувся

і побачив пожежників, які забігли до сусіднього під'їзду. Якщо це розіграш, то потрібно його зупиняти. Поруч лежав ще один кисневий балон з маскою. Звісно, Марк міг побігти за рятувальниками й розповісти про дівчинку в кімнаті. Але якщо мала справді в небезпеці, то важлива кожна секунда, кожна мить може коштувати життя. Він схопив кисневий балон і побіг до під'їзду. З першого подиху їдкий дим заповнив його легені, в очах потемніло. Присів, щоб зробити кілька вдихів через маску. Все навколо заповнив дим. Марк намацав сходинки, якими піднявся до коридору. Дим густішав, було неможливо далі просуватися без кисню.

«Третя кімната праворуч, третя кімната праворуч», — подумки повторював Марк. Нарешті взявся за ручку дверей потрібної кімнати та відчинив їх. Це було квадратне приміщення з великим вікном, під яким — письмовий стіл, праворуч — ліжко з дитячими іграшками. Зачинив двері до кімнати, щоб не впускати густих звоїв диму. Але все одно смерділо гаром, усе було ніби в густому тумані.

— Насте! Насте! — прокричав Марк. Дівчинка не відповідала. Він уважно роззирнувся, шукаючи крізь дим ознаки життя. Усе безнадійно. Підійшовши до ліжка, підняв матрац. Під ліжком лежала дівчинка років восьми. Не гаючи ані секунди, він надяг їй маску. Дитина почала жадібно дихати, немов виринула з великої глибини. Марк зірвав штору з вікна й хотів його відчинити, але завадили залізні ґрати. Обома руками схопився за них і щосили сіпнув, але побачив величезний замок і зрозумів, що через вікно не врятуватися. Можна, звісно, пошукати ключа, але часу не було: кімнату дуже швидко заповнював їдкий дим.

— Не бійся, я віднесу тебе в безпечне місце.

Марк узяв дівчинку на руки, мала міцно обійняла його за шию. Він відчинив двері — чорний дим повалив до кімнати.

— Що б не сталося, не знімай маски. Якщо зрозуміла, хитни головою.

Дівчинка дала знак. Марк глибоко вдихнув і вийшов з кімнати. Дим виїдав очі та підступно пробирався до легень. Марк знав, що другий вдих може бути смертельним, тому тримався з останніх сил. Треба пройти лише кілька метрів, а там і свіже повітря. Але кожний крок давався йому щоразу важче. Щось ударило в коліно. Це стіна! Тіло ніби налилося свинцем,

руки німіли. Він відчув неймовірну слабкість у ногах, безсило опустився на коліна, тримаючи дівчинку на руках.

— Не бійся, все буде добре. Тільки не знімай маску, — Марк зрозумів, що це кінець. В очах потемніло, він з останніх сил обійняв дівчинку, притискаючи маску до її обличчя...

2

Тиша... Навколо була тиша... Це нагадувало йому страшний сон. Сон, який не пам'ятаєш, але відчуття жахливі. Він хотів прокинутися, але не міг. Тіло, немов паралізоване, безсило лежало. Слух поступово повертався. Він почув, як стукає його серце, як за кожним ударом кров пульсує венами, як із кожним подихом легені наповнюються повітрям. Марк прокидався від жахливого сну, після якого почувався геть виснаженим.

«Я живий», — промайнула думка в голові. Розплющив очі. Поруч стояла Світлана, її очі були червоні від сліз. Щойно їхні погляди зустрілися, вона міцно обійняла його.

— Дякувати Богові, ти отямився, — прошепотіла дівчина.

— А що сталося? Що я тут роблю? — хрипко запитав Марк.

Але щойно Світлана зібралася відповісти, її перебив Олексій — зведений брат Марка. Він бачив, що дівчина ледь стримує себе, щоб не заплакати від надміру почуттів.

— Як ти відчуваєшся?

— Та ніби нормально, тільки голова розколюється.

— Це від того, що ти надихався всякої гидоти. А потім ще й... — Олексій різко замовк. Світлана здригнулася.

— Що потім? — запитав Марк.

— А що ти пам'ятаєш? — відповів запитанням Олексій.

Марк замислився, потираючи чоло.

— Зустріч з партнерами... вона не відбулася, — стривожився Марк.

— Не переймайся щодо зустрічі. Я переніс її на іншу дату. Що ще, крім цього?

— Пожежа... — і Марк замовк, подумки перебираючи спогади. В очікуванні відповіді Олексій і Світлана перезирнулися. — Дівчинка... Вона жива? — запитав Марк.

— Так, жива. Завдяки тобі. Ще щось пам'ятаєш?

— А що я повинен пам'ятати?

— Я не знаю, — вела далі Світлана, — що можна пам'ятати під час клінічної смерті.

У дівчини забриніли сльози на очах. Марк простягнув руки й обійняв кохану.

— Не плач. Зі мною все гаразд. Бачиш, я тут.

Марк звернувся до Олексія:

— Ти можеш докладніше розповісти, що сталося?

— Я запізнювався на зустріч і вирішив тебе попередити, зателефонував тобі. Відповів якийсь чоловік. Це був лікар, який сказав, що ти, рятуючи дівчинку, вчадів. Коли я дістався місця зустрічі, побачив твоє авто. Через дорогу стояли пожежні машини й екіпаж швидкої допомоги. Ти лежав у кареті «швидкої», лікарі констатували смерть. Я сів до своєї автівки, ми поїхали до моргу. Але за кілька хвилин «швидка» увімкнула сирену й збільшила швидкість. Я нічого не розумів і ледь встигав за нею. З'ясувалося, що в тебе забилося серце. Лікарі не можуть це пояснити, адже таке вперше. Після отруєння чадним газом шансів практично немає. Рятувальники знайшли тебе в задимленому коридорі. Ти лежав на підлозі й обіймав дівчинку. Тебе дістали бездиханим, намагались реанімувати до приїзду лікарів. Ті продовжили, але марно, — вів далі Олексій. — У відділенні «швидкої» сказали, що знадобиться певний час на відновлення здоров'я. Зараз лікар має принести результати аналізів.

— Гаразд, тільки мені цих аналізів не потрібно, щоб зрозуміти, що зі мною все добре. Я хочу піти звідси і якнайшвидше.

— Ти що! Лежи! Лікар сказав...

— Стоп, — перебив Марк Світлану. — Лікарі сказали, що я помер, а я живий. Тому ніколи не вірте їм.

Марк підвівся й сів на ліжко, глибоко вдихнувши.

— Таке відчуття, ніби прокинувся після зимової сплячки, — він повільно підвівся на ноги й кілька разів присів. — Вуаля, я можу навіть так, — надягнувши халат, походив палатою. — У когось є ручка?

Світлана дістала із сумочки кулькову ручку. Марк узяв планшет з історією своєї хвороби й щось написав.

— Що ж, ходімо.

Світлана й Олексій не зрушили з місця. Вони не могли зрозуміти, як людина, що лежала непритомною кілька хвилин тому, якій лікарі не давали жодних гарантій на швидке відновлення, нині ходить палатою, присідає і збирається піти з лікарні.

— Я ніколи не вірив лікарям, то й ви не вірте, — сказав Марк, побачивши їхню реакцію. — Послухайте, я в чудовій формі. Так, кілька хвилин тому були млявість і головний біль, але все минуло.

Марк попрямував до дверей. Світлана й Олексій перезирнулися та пішли слідом. За кілька хвилин двері відчинилися й увійшов лікар, розглядаючи результати аналізів.

— Я вас вітаю! Ви абсолютно здорові. У моїй практиці такого ще не б...

Лікар побачив порожню палату й замовк. Підійшов до ліжка, узяв до рук планшет і прочитав: «АБСОЛЮТНО ЗДОРОВИЙ. ПІШОВ ДОДОМУ».

3

Робочий тиждень у компанії почався з наради. Цього разу Марк прийшов на пів години раніше. Він сидів у кабінеті на чільному місці за столом для перемовин і спостерігав, як сходяться заступники, очільники відділів та інші службовці. Марк пам'ятає, як уперше увійшов до цього, тоді ще батькового, кабінету.

Тато був дуже схвильований, на столі хаотично лежали папки, аркуші паперу, якісь бланки. Він одночасно розмовляв телефоном, затиснувши слухавку між плечем і вухом, та щось намагався знайти, перебираючи всю цю купу.

— Цей чортів акт був десь тут. А, ось! Добре, чекай. Зараз Катерина відправить факсом. Катерино! Катерино! — голосно закричав батько. Коли підвів голову і побачив Марка, знизив тон: — А, сину, заходь. Я саме збирався на об'єкт. Поїдеш зі мною, разом розкажеш, як навчання за кордоном.

Батько оплачував навчання Марка в престижному університеті — хотів, щоб син успадкував його бізнес. Тож використовував кожну можливість, щоб детальніше ознайомити його з тонкощами будівельної справи. Але довчитися Марку не вдалося. Батько приховував від усіх, що хворий на рак, а після того, як усі дізналися, прожив ще два місяці. Тоді на чолі компанії став Марк. Студенту з неповною вищою освітою спочатку було важко, адже батько не розповідав про серйозні фінансові проблеми. Але поступово Маркові вдалося вивести компанію з піке і завоювати повагу не тільки колег, а й конкурентів.

Зайшла остання людина, і двері зачинилися. Марк немов прокинувся після спогадів. Він обвів поглядом колектив, з яким пропрацював не один рік, але не побачив жодної рідної людини. Усі здавалися чужими й далекими. Він звернув увагу на вільне місце біля Олексія.

— Вибачте за запізнення, — прошепотіла головна бухгалтерка і всілася. Він узяв її на посаду минулого року й не помилився: вона була дуже талановита як бухгалтер і як радниця, але не пунктуальна. Погляд Марка перейшов на директора з фінансів. Вадим. Хороший фінансист, два червоні дипломи. Але роль бабія йому вдавалася ліпше. Завжди мав у запасі кілька смішних історій, пов'язаних із його любовними пригодами. Олексій. Зведений брат Марка. Вони познайомилися ще в дитинстві, коли їхні батьки почали жити разом. Марк був старший на кілька років, тому запрявся захищати малого.

Марк не міг зібрати до купи думки — щось заважало. Щось змінилося після виходу з лікарні. Його не цікавила робота, зник азарт до успіху. Він навіть подумував звернутися до психолога.

Увагу Марка привернуло щось за вікном. Через міські новобудови лилося яскраве світло. Немов хтось пустив сонячного зайчика просто йому в очі. Промінь сонця відбивався від золотої бані церкви за кілька кварталів. Чомусь раніше він її не помічав і не звертав уваги на саму церкву, повз яку проїжджав щодня.

Марк підійшов до вікна і відчинив його. Потік свіжого повітря разом із міським шумом увірвалися до кабінету. Деякі папери розлетілися зі столу. Марк не зважав на метушню за

спиною, де його колеги намагалися зловити аркуші. Він дивився на місто й намагався зібрати докупи думки, але марно.

Марк вийшов з кабінету, забувши про колектив, і попрямував до ліфта. За кілька хвилин він стояв біля стін великого храму. Боявся увійти досередини. Адже досі не випадало жодної можливості там побувати, але він її й не шукав. Змалечку батьки не привчили вірити в Бога. А ставши дорослим, він вирішив, що релігія — це лише спосіб підпорядкувати суспільство.

Двері храму були відчинені, постійно хтось виходив або заходив. І кожен хрестився. Марк подивився на свою праву руку, нерішуче стулив три пальці й попрямував до дверей. Зупинившись перед самим входом, чітко повторив рухи людей і ввійшов досередини. Найперше, що відчув, це запах запалених свічок. З кожним подихом ставало якось легко й безтурботно. Марк роззирнувся: повсюдно горіли свічки, висіли ікони, стіни були розфарбовані дивовижними візерунками. Він подивився вгору. «Ось де архітектори мають надихатися», — спало йому на думку. Здавалося, що величезна баня підносилася до самих небес. А через невеличкі віконця, які її обрамлювали, світло лилося до храму й набувало чарівних властивостей: падало на ікони — і в них з'являлись аури, обличчя святих немовби оживали. Чи то від безміру свічок, чи то від променів, що відбивалися ледь не від усього, Марку здавалося, ніби тут значно світліше, ніж зовні. Голос священника привернув його увагу. Він розказував про якесь свято. А після короткої проповіді заспівав хор, наповнюючи весь храм звуками. Кілька голосів зливалися в один, і цей звук пронизував Марка наскрізь. Жоден з улюблених музичних треків так не діяв на його тіло.

Марку хотілося співати разом із хором, але він не знав слів. Несподівано одна бабуся прошепотіла йому на вухо:

— Ви на сповідь?

Марк озирнувся і побачив, що стоїть останнім у черзі.

— Так, — невпевнено відповів.

Черга повільно рухалася. Коли попереду залишилося кілька вірян, Марка охопило хвилювання, адже він ніколи не сповідався. Навіть хотів вийти з черги, але передумав. «Може, мені потрібна сповідь, а не допомога психолога?» І він почав згадувати свої гріхи: «Не пропустив пішохода на

переході, забув привітати брата з днем народження, прибрав кавовий автомат з офісу... Мабуть, досить». Марка «задовольнили» гріхи, адже йому не доводилося вбивати, красти чи приховувати податки. Він був упевнений, що священникові достатньо цього.

Нарешті черга Марка. Він попрямував до панотця з великою бородою і в рясі, вишитій золотом. Робив усе, як попередні парафіяни: став на коліна, перехрестився і схилив голову.

— Чи був ти на вечірній службі? Готувався до сповіді?

Марк зрозумів, що до його списку гріхів доведеться додати ще один — брехню.

— Так, — відповів.

— Ну-у-у-у, — протягнув священник, — які гріхи?

Марк мовчав. І не тому, що не було чого сказати, а тому, що зрозумів: саме цієї миті доведеться говорити правду.

— Я збрехав. Я не був на вечірній молитві, не готувався до сповіді. Я пів години тому зайшов уперше в житті до храму, — Марк зіщулився, ніби його зараз виганятимуть сту-санами. Борода священника заворушилася, хоча рот був сту-лений. Брови звелися, на носі з'явилися зморшки. Такого нахабства він не очікував від прихожан. Священник видихнув, і його вираз обличчя змінився. Він подобришав.

— Як звать?

— Марк.

— Що привело тебе сюди, Марку?

— Нещодавно зі мною стався нещасний випадок. Лікарі кажуть, що то була клінічна смерть, але я їм не вірю. То було щось більше за клінічну смерть. Я нікому про це не розповідав. Я відчуваю це...

— Душею, — продовжив священник.

— Так, я відчуваю це душею і хотів би подякувати за свій порятунок. Тільки не знаю, як саме це зробити.

Священник підняв схилену голову Марка і зазирнув йому в очі.

— Ти в Бога віриш?

Марк відвернувся, уникаючи проникливого погляду.

— Якби я знав, що Бог існує, то, мабуть, вірив би. Розумієте, я реаліст, мені важко вірити в ті речі, які не можна потримати чи побачити.